

KIADÓ- HIVATAL:

Kolozsvár, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy centimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlertéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belközép-utca 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adnak vissza.

Nyolczadfél millió.

A honvédelmi miniszter egy törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőháznak, melyben nyolczadfél millió póthitelt kér rendkívüli védelmi költségekre. Nem mondja, hogy háború lesz, at sem mondja, hogy érdekeink bármely irányban veszélyeztetve lennének, sőt még mozgósítást sem helyez kilátásba. Csak annyit mond a miniszter, hogy a most tervbe vett felszerelés mulhatatlanul szükséges a védképesség szempontjából, s hogy azt minden körülmények között végre kellett volna hajtannunk; a külbömség csak az, hogy békésebb időben e felszerelési költségeket több évekre oszthattuk volna föl.

Szokva van az ellenzék ahöz, hogy ennek a kormánynak ne szavazzon meg pénzt. Semmit sem lehet könnyebben indokolni, mint e szokást. Nem lehetünk megelégedve sem az igazgatási iránnyal, sem a kormányzási elvekkel, sem a kimutatható eredményekkel. A kormány nem teljesítette ígéreteit a pénzügyek rendbehozása iránt, megcsalta a nemzet reményeit a kiegyezésünkkel, lelohasztotta minden várakozásunkat, nem támogatta a nemzet kulturális törekvéseit a hátramaradás arányában; tékoztolt és luxust űzött mihaszna dolgoknál; fukarkodik és koplálást ajánl hasznos beruházásokkal szemben. Tért vesztett a némettel szemben; tért vesztett Horvátországgal szemben; tért vesztett a nemzetiségekkel szemben. Nem ismerte föl a valódi bajt közoktatásügyünkél; nem tette meg a kellő lépéseket arra, hogy a nemzetet az exact tudományokra terelje s a diplomás proletáriusoknak mindinkább növekedő számát megapassza. Egy szóval ez a kormány eléggé eljátszotta a bizalmat arra, hogy az ellenzék tartozkodjék előterjesztéseinek s főleg pénzügyi követeléseinek megszavazásától.

Mindamellett, csak helyeselni tudjuk az ellenzék magatartását, midőn a honvédelmi miniszter által kért nyolczadfél millió póthitelt vita nélkül megszavazta. Ezen ügyben a bizalmi kérdést fölvetni nem lett volna helyes. Ellenfelei vagyunk egymásnak, de az ellenséggel szemben tudnunk kell egymás között szövötközni. Ismertem két verekedő testvért; nem kimélték egymást sem a szidalmaktól sem az ütlegetől. De ha egy harmadik ügyükbe ártotta magát, azonnal felhagytak a testvértusával, s egyesült erővel rohanak a harmadikra. Hadd ismétlődjék ez a kép a nemzet életében is.

Mikor arról van szó, hogy hazánk erősdjék, hogy védképességünk arányban legyen a vajudó korszak nagy szükségleteivel: akkor félre kell tennünk a ház-berendezés körül folyó vitákat. A családi perpatvar megszűnik, mikor kigyul az épület s a porlekedő társaknak egyetlen kötelessége az óltás. Veszély idején oktalanság és bűn volna vitálni a fölöt, hogy ki idezte ránk a veszélyt. A földolog a mentés. Az okokat majd kikutatja a történetíró, s a hibás fél az utókor ítéletében kapja meg büntetését.

Nagy az adó — az bizonyos; el van miatta az ország keseredve — és nem ok nélkül. Az állandó deficit 40 milliónyi örvény körül forog — ki fogja ezt rendbe hozni? Ily körülmények között állt előnkbe a honvédelmi kormány, és kéri, hogy nyolczadfél milliót ujjabb terhet rakjunk magunkra. Embri szó ki nem fejezhetné azt a czudaróságot, ha e pénzt ok nélkül kérné a kormány. Nem tudánk nagyobb hiványságot képzelní, ha e pénzt a bosnyák-kaland tovább folytatására kérné tőlünk. De ilyen alaváló játékot nem tetelezünk fel a kormányról. El kell e pillanatban hinnünk, hogy a kormány a védelmi positio komoly megerősítésére gondol és semmi egyébre. Épen azért meg is kellett az ellenzéknek a kért póthitelt szavazni.

A békebotlásnak ránk nézve csak egy eshetősége lehet: ha a Balkán államok szabadsága és függetlensége az

orosz részről fegyveresen megtámadtatnék. Ez ennyit jelentene, minha saját államiségünket támadnák meg. S miután más casusbelli nem képzeltető, jól esik tudnunk, hogy Trutia Péter ur, a képviselőházban ülő nemzetiségek nevében megszavazta a kért összeget. Bizonyítja ez azt, hogy a nemzetiségek tanult és okos, vezérei nem ápolnak állambomlasztó törekvéseket. Sajnáljuk, hogy az erdélyi románok nem ülének a parlamentben. Most jó alkalmuk lett volna bizonyítani tenni arról, ha valjon a komoly pillanatokban számíthat-e a haza reájuk is.

Olvasóink ne várjanak tőlünk jóstakat az iránt, hogy lesz-e háború? Az orosz czárról úgy beszélük, hogy meg van örülve. E szerint az a nagy nemzeti szerencsétlenség, a mit háborúnak neveznek, egy örült ember szézlélytől függ. De mivel ettől függ, a puskaport szárazon kell tartanunk. A lefegyverzés nem tőlünk függ. Nyugaton és keleten óriási megfeszítéseket tesznek. Egy szerencsétlen politikai hóbot minket is — legalább névleg — nagyhatalommá tett. Most már nem tehetünk egyebet, mint viselni a nagyhatalmi állás következményeit, s irigykedve nézni a hozzánk hasonló erejű kis államokra, melyeknek erejét nem emészti föl a militarizmus. Azt reméltük az alkotmány helyreállításától, hogy hatalmas lökést kapunk a békés fejlődéshez; kaptuk e helyett azt a végzetet, hogy Kelet és Nyugat militarizmussának malomkövei közé kerülünk, hol, ha idejekorán, és erőnk tüfeszítésével nem gondoskodunk a magunk védelméről, a két malomkö által összezuzatunk.

Ezért kellett a póthitelt megszavazni.

B. M.

Politikai hírek.

Katonai tanácskozások. Bécsből távirják febr. 19-ől: Király ő felsége elnökele alatt ma katonai tanácskozás tartatott a Nofburgban, melyen részt vettek: Albrecht és vilmos főherczegek, Bylandt gróf hadügyminiszter, Beck báró törzskari főnök, Croy herczog lovassági felügyelő, Salis Soglio báró műszaki felügyelő és Popp báró, a katonai iroda elnöke. A tanácskozás délelőtt 10 órától délutáni egyegyed 1 óráig tartott.

Bismarck és a keleti kérdés. A Gaulois diplomáciai forrásból arról értesül, hogy Bismarck a választási mozgalom leple mögött azzal a tervvel foglalkozik, hogy a világ békebirájaként a keleti kérdést lehetőleg vérontás nélkül oldja meg. E terv ki-mélettel volna Vilmos császár s a czár barátsága iránt s azon volna, hogy Ausztria-Magyarország Oroszországgal szemben fen-tartassék. Nem valószínű, hogy Bismarck Franciaország semlegességét fogja követelni s e követeléséhez erősen fog ragaszkodni.

Az orosz kancellár nézetel. A Nord nagy jelentőségű pétervári levelet közöl, mely, mint a lap határozottan megjegyzi, Giers nézetait tükrözi vissza. E levél kijelenti, hogy Oroszország nem keresi Franciaország szövetségét, de Németországgal sem, még pedig nem az utóbbinak a berlini kongresszuson tanúsított magatartása miatt. Oroszország egész szerepe abból áll, hogy az eshetőleges francia-német háború egész folyamata alatt szabad kezét tartson fenn magának. Ez okból most a bolgár kérdés hátterbe szorul, minthogy figyelmét Oroszország első sorban a Rajna felé irányozza. Franciaország valamely további meggyőntetésé azonban Oroszország semmi szín alatt nem tűrné el, ennek folytán Németországnak Oroszország részéről nem szabad többé oly jóakaratu semlegességre számításnia, mint 1870-ben. Hogy semmiféle megletés ne érje, Oroszország minden Angliával vagy Ausztria-Magyarországgal való konfliktust ki fog kerülni s a keleti kérdéssel szemben egyelőre csak a szemlélt álláspontját foglalja el.

A képviselőházból.

Budapest, febr. 19.

Kiváló érdeklődés között folyt le a mai ülés. Az érdeklődés a népfelkelés felszerelésére szükséges hiteljavaslát keltette fel, mely tárgyban érdekes felszólalásokat vártak.

A javaslatot a pénzügyi és véderő bizottság előadói röviden ajánlották elfogadásra, ugyszintén *Fejérvári* miniszter is. Utánuk első helyen a mérsékelt ellenzék nevében *Apponyi* Albert jelenté ki, hogy elfogadja a javaslatot, mert Magyarország érdeke ma azt kívánja, de más térer holnap fogják folytatni a harcot a kormány és pártja ellen. Nagy figyelmet keltettek *Apponyi* szép fejtegetései a külügyi helyzettről.

Ezután *Irányi* Dániel állt fel, hogy megszavazza a nemzetől kért áldozatot, megszavazza a kormány felelősségére a hazának, de nem a kormánynak. Megszavazza azzal a kikötéssel, hogy ha kitör a háború, a fegyveres erő nem új okkapációrú, hanem kizárólag az ország határainak s életbevágó érdekeinek oltalmazására fog fordítani és megszavazza abban a reményben hogy bármilyen is legyen a háború eredménye a nemzet nagy áldozatkészségének jutalma az ország függetlenségének helyreállítása lesz.

Az antiszemita párt nevében *Vadnay* Andor és *Szemeczy* Emil jelentették ki a javaslat elfogadását.

Utánuk az oláh nemzetiségű *Trutia* Péter állott fel s a nemzetiségek sérelmeiről, elégedetlenségéről kezdett szólni, sokan tartva attól, hogy meg fogja bontani a háznak egyértelműségét, egyhangú batározatát, némi aggodalommal hallgatták szavait, de csakhamar általános helyeslés és éljenzés tört ki, a midőn *Trutia* kijelenté a javaslat elfogadását, mert a kormány politikájáért nem kívánják a hazán megboszolni magukat.

Tisza Kálmán miniszterelnök a ház hangulatának hatása alatt, mint maga mondá, „nehogy az összehangot zavarja”, megette azt, hogy ez egyszer nem polemizált a szónokokkal. „A háború és béke kérdésében nyilatkozatának lényege a helyzetet következőleg definiál szavaiban van: A hitelt nem azért kértük, mintha a háborút valószínűnek tartanók, hanem azért, mert kizárva nem tartjuk lehetőségét annak, hogy bekövetkezzék.” A miniszterelnöknek a nemzet hazaszeretétét s politikai tapintatát magasztaló szavai után a képviselőház egyhangulag, szavazás nélkül, elfogadta a törvényjavaslatot. Az a néhány képviselő, a ki nem tudta komolyan venni a kormány nyilatkozatait, már megelőzőleg elhagyta a termet.

Ezután folytatta a ház a kultuszminiszteri budget vitát.

A középiskolák tételének folytatolagos tárgyalásánál nagyobb figyelemre méltó felszólalásaikkal kiűntek a tanrendszer alapjának a természettudományokra való fektetését ajánló *Hoitsy* Pál, a középiskolai oktatásban a képzőművészet elhanyagolását panaszló *Fenyvessy* Ferencz s a tanárképzés fontosságát hangsúlyozó *Herman* Ottó.

Tisza Kálmán pénzügyminiszter két előterjesztésével s *Orbán* Balázs egy helyi érdekű interpellációjával ért véget az ülés.

Irányi Dániel beszéde.

— A népfelkelési hitel tárgyában. —

T. képviselőház! (Halljuk!) Nehéz feladat előtt állunk, midőn a kormány a honvédség és népfelkelés számára közel nyolczadfél millió forintt megszavazását kéri tőlünk. Nehéz feladat az mindnyájunkra nézve, mert hisz mindannyian ismerjük, úgy az állam züllt pénzügyi helyzetét, mint azon terheket, melyek alatt a nép vállai görnyedeznek. De kétszeresen, sokszorosan nehéz a feladat ránk nézve, kik nem viseltettünk bizalommal a kormány iránt, a mely — hogy egyéb hibáit ez alkalommal mellőzöm — e súlyos anyagi viszonyokat nagyrészt maga okozta; (Ugy van! balföld!) reánk nézve, kik, ha elvben elfogadtuk is egy a honvédség, mint a népfelkelés intézményeit, az ezekről alkotott törvényeket több oknál fogva mégis ellenettük. És ha mindamellett megszavazunk ezen törvényjavaslatot, a mit barátain megbizásból és nevében kijelentek erre, egyedül azon tekintet veret, hogy a kormány — ambár a béke fenntartásában még mindig bizik — a helyzetet mégis oly komolynak állítja, miszerint a háború lehetősége bínos kizárva és annál fogva a készülődés elkerülhetlené válik.

Ez és csakis ez birhat rá, hogy félretérve esztől és kivételkép minden más tekintetét, azonban, a mi természetes, fenntartva elveinket és pártállásunkat (Ugy van! a szélsőbaloldalon) ezen előterjesztéshez hozzájáruljunk. (Általános helyeslés.) A felelősség terhét azonban magunkról el és

egészen a kormánnyra hárítjuk. (Helyeslés balföld.) Ő van beavatva a diplomácia titkaiba; ő tudhatja és tudja csak, vajjon a helyzet valóban oly komoly, a veszély oly fenyegető-e, hogy daczára nyomasztó anyagi viszonyainknak, ily áldozatok mégis mulhatatlanul szükségesek-e? A kormány ilyenek állítja a helyzetet és mi ily körülmények között, magunkba szálva, nem vehetjük lelkiismeretesen magunkra, a felelősséget, hogy, a mi a haza védelmére okvetlen szükséges, azt megtagadjuk. (Helyeslés balföld.)

Tudjuk ugyan, — hiszen ismerjük a pártok számbeli erejét — hogy a mit a kormány kíván, a mi hozzájárulásunk nélkül is törvénné válik. De azt mondják, hogy valamennyi pártnak, a törvényhozás összes tényezőinek egyértelműsége inkább képes ellenségeinket a netalán támadástól visszatartani, a mi ezen fontos érdekek aggodalmait és ellenvetéseinket alárendelni hajlandók vagyunk.

Ez áldozatot azonban csakis a hazának hozzuk, (Ugy van! balföld.) a melyért minden áldozatra készek vagyunk, és nem a kormánynak, mely bizalmunkra, támogatásunkra igényt nem tarthat. (Ugy van! balföld.) De midőn ezt tesszük, tesszük azom feltéve, hogy a kormány a béke további fenntartására ezentul is meg fog tenni mindent, a mit az ország életbevágó érdekeinek és becsületének kockáztatása nélkül megtehet. (Helyeslés.) És tesszük ama világos kikötéssel, hogy ha a koczka háborúra fordul, a fegyveres erő nem hódítások, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) nem új tartományok elfoglalására, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) avagy bár közvetve, más nemzetek szabadságának leigázására fog fordíttatni, (Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon) hanem kizárólag az ország határainak védelmére, az állam életbevágó érdekeinek megoltalmazására fog használtatni. (Ugy van! Helyeslés a szélsőbaloldalon.) És végre, tesszük, azon reményben, hogy, bármilyen is a háború eredménye, (Halljuk!) az uralkodó és kormány méltanyolva a nemzet nagy áldozatkészségét, annak nemcsak létező alkotmányát és jogait sértetlenül fenntartani (Ugy van! Helyeslés a szélsőbaloldalon) hanem azokat kibővíteni, kiegészíteni, (Ugy van! Helyeslés a szélsőbaloldalon) függetlenségét helyreállítani fogják. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Ily fenntartással, ily feltétel mellett, ily reményben készek vagyunk elfogadni a törvényjavaslatot. (Helyeslés szélsőbalföld.) Hadd lássák ellenségeink, hogy ha megtámadni mernek, itt nem pártokat, — hanem egységes, egyetértő és együttérző nemzetet fognak találni. (Általános élénk helyeslés.) Hadd lássák, hogy mi a haza érdekében készek vagyunk — ideiglen bár — lemondani pártviszályainkról, készek félretenni érzelmeinket, készek megfelelkezni szenvedésekről, csak egyről nem: a haza iránti kötelességről. (Ugy van! Helyeslés szélsőbalföld.) Az ellenséggel netán vívandó harcok közepette közöttünk béke fog uralkodni. Egymással, ha kell, azután fogunk számolni, miután előbb ellenségeinkkel leszámoltunk. (Helyeslés.) Megszavazuk tehát a törvényjavaslatot, megszavazom a barátaimmal együtt én is, mert a mint *Kölcsey* éneklí:

„Neked élned kell oh hon!
S örökké, mint tavasz viruló,
Ah, mert omladéknál
Reszkétve fognék szétomolni.
Hazám! Hazám!”

(Élénk éljenzés, általános helyeslés és tetszés.)

Ugron Gábor

a középiskolai oktatásról.

— Képviselőházi beszéde a február. 18-iki ülésen. —

A miniszter urnak imént elmondott beszédét reflexió nélkül nem hagyhatom. A miniszter ur először is kifogásolta, hogy azon leveleit, a melyeket írogat és házon kívül forgalomba hoz, innen az ellenzék padjairól felemlitük. (Trefort ellentmond) Hát ez mindenesetre figyelem a miniszter ur iránt, de másfelől ok arra is, hogy a miniszter ur a maga tanügyi szakát illetőleg irt leveleiben legyen kellő óvatossággal, hogy a törvényhozás intézkedése, meg a miniszter urnak így propagált elvei ne nézetei összhangban álljanak és a közönségben zavart és tévedést elő ne idézzenek. Mert alig hogy a közepoktatási törvény elfogadott, a miniszter ur csakhamar előszót irt egy francia szerzőnek munkájához, mely a klasszikus nyelvek tanítását megtámadja, holott a közepoktatásról szóló törvény tárgyalásánál a miniszter ur a klasszikus nyelvek tanítása mellett nagyon ki-huzta a kardot.

Ez a publikumban zavart idéz elő és olyan felterésekre ad alkalmat, hogy a miniszter ur talán megváltoztatta nézetét és ezt csakhamar követni fogja egy változás közepoktatásunk rendszerében is. (Trefort ellentmond.)

Azt mondta a t. miniszter ur, hogy a közepoktatási rendszert internációnális ké-

désnek tekinti. Ez oly felfogás, melyben részemről nem osztozhatom. És épen ez jellemzi a miniszter ur oktatási politikáját, hogy a közepoktatást int-nációnális kérdésnek tartja, mert egész oktatásunk nincs a nemzet jelleméhez, természetéhez, szükségleteihez és jövőd feladataihoz mérve. (Igaz! Ugy van! balföld.) A magyar nemzet jellemének vannak igen előnyös, de vannak hátrányos oldalai is, ha valami, épen a oktatásnak, a mely a nemzetnek intelligens zömét van hivatva kiképezni, és nevelni, rendszere által kell megkísérlni az új nemzedékben gyengeségeinek lecsiszolását és előnyeinek kidomborítását és ha akarjuk ezt, akkor más közepoktatási rendszert, irányt is kell akarnunk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Tévedés az, hogy a középiskolák által előállított nagy közepostály internációnális szellemi nevelésben és internációnális elveken nyugvó közepoktatási rendszerben kell, hogy kiképeztessék; tévedés már azért is, mert ezen közepostály nagy tömege nem fog az élet küzdelmeibe oly nagy mértékben bevonatni, hogy saját nemzeti és különleges jellege feláldozására szükség volna. És mi itt, kik kis fajnak vagyunk gyermekei, gondoskodni vagyunk kötelesség, hogy megkeressük azon vonásokat melyek minkei más nemzetektől megkülönböztetnek és azon vonást kultiválni kell, ha saját nemzeti egyéniségünket kifejelesztjük és fenntartani akarjuk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ha a közös pénzügyminiszter ur Boszniában tudja a szerb és bosnyák nyelv közti eltéréseket feltalálni és annak különlegességeit ápolni, hogy bosnyák nyelvet és nemzetet tudjon alakítani, akkor a magyar kultuszmin. urnak kétszeresen kötelessége a magyar faj egyéni sajátosságait, oktatási instrukcióinak keretében nemcsak fenntartani, de fejleszteni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Azt mondja a min. ur, hogy Európában utazik és ismeri azokat az európai instrukciókat. Hisz épen az a baj, hogy a min. ur nem egy állandó irányban, nem nemzeti czélok felé való törekvés által vezettetni magát, hanem a mint külföldi utjaiból visszatér, a legellentétebb és legkülönbözőbb nézeteket vallja. A mibe beleszeret külföldi utján, azt pár évig próbálgatja, akár tartózik a saját, akár pedig más, társa keretébe. (Ugy van! a szélső baloldalon.) A helyett, hogy ledlőnének és gondolkodniának a felett, hogy melyek a magyar nemzetnek szükségletei, mely eszközökkel lehet azokat kielégíteni, melyek a magyarnak jellemző vonásai, miként lehet azokat kidomborítani, mihielyt valamely oktatási intézményt be akarnak hozni, szaladnak külföldre, onnan hoznak be intézményeket. Mindig az ő testamentum azon része jut eszembe, mikor Salamon király elküldött Aethiopia-ba onnan hoztak is neki aranyat, mirhát elefánt csontot és majmot. (Derűltetés.)

A miniszter ur rá tért arra is, hogy a német és francia kultura közt mily különbség van, de azért mégis erősen hangsúlyozta azt, hogy nekünk a német nyelvet kell tanítani, a német kulturára kell támaszkodni. Közoktatási intézményeink nem egyebek, mint nagyban és nagy összeggel való üzése azon nevelési rendszernek, melyet Magyarországon a német gouvernementok meghonosítottak, hol mindent imádnak és bámulnak a mi német és semmibe veszik, a mi magyar. Bármerre tekintünk, mindent azt látjuk, hogy nem a nyelvben való germanizáció, hanem a gondolkodásban, az érzelmeiben való germanizáció, a mondatkötés és szóképzésben való germanizáció az, a mi Magyarországon oly rohamosan terjed, hogy oha addig, míg a latin nyelv szolgált az oktatási eszközzel és a latin civilizációt művelte, Magyarország, addig közömbös volt a nyelv, mely nem készítette elő a nemzet agyrendszereben és gondolkodásában az asszimilációt. Miután a német közoktatási rendszert, melyet Thun, nagy bölcsességgel és előrelátással a germanizáció céljából hozott be, nemcsak fenntartja, a kormány, hanem ki is bővíti, a német kulturának egész hatása alatt nyögők s csak azt tapasztaljuk, hogy mi magyarul fogunk beszélni, de nemetül gondolkozni, és homályos, németeséggel elmélkedő embereké fogunk, átalakulni és változni. (Ugy van! Tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kétségtelen, hogy ha egy nemzettel, mint a magyarral a tudományokat meg akarjuk kedveltetni, oly kulturát kell választanunk számára, a mely kulturát mivelő népek természete megfelelő a magyar nép természetének, a melynek világos felfogása megfelel a magyar nemzet világos felfogásának, a mely nemzet felzáras és mégis szükség esetén mélyreható tudományos készségével képes a legmélyebb tudományos kérdéseket oly módon és oly gondolatmenettel tárgyalni, hogy a nagy közönséggel is meg tudja érteni, azon nemzetnek, a francziának a kultúrája az, a melyre kellene a mi közoktatásunkat alantani, mert a francziák sokkal távolabb vannak tőlünk, semhogy azokkal való asszimilációját mint a germánal valótló kellene, hogy tartunk. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbalon.)

De még egyet mondok: ez az, hogy ha Magyarország teljesíteni akarja azt a hivatást, hogy kelet és nyugat között a civilizációk között a közvetítője legyen, akkor oly alapon kell hogy nyugodjék az ő civilizációja, amely alapokon már megkezdődött a keletnek a civilizációja; s ha mi tekintjük, hogy keletre töltünk a civilizációhoz milyen alapon kezdődtek képződni, s látjuk, hogy ott mind a francia kultúra alapjain képződtek a civilizációk s mi látjuk, hogy csak odáig terjed a német kultúra, a meddig Magyarország határai terjednek s azonnal kezdődik a francia kultúra, ebben felfedezhetjük az intést, hogy ha keletre hatni akarunk s magunkat meg akarjuk védelmezni a germanizációval szemben, a német kultúrával szakítani s a francia kultúrára közoktatási rendszerünket átalakítani kell. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Beszélt a miniszter ur a tulterheltségről, hogy mindig azzal vádolják. Azt kérdezi a miniszter ur: mit hagyjon ki? Hát ez a kérdés jellemzi teljesen, hogy miként gondolkodnak a mi tanfőúrunk. El nem képzelhetik, hogy valakinek ne legyen szüksége mindazokra a dolgokra, a miket ők tanítanak s azt kérdik, hogy abból mit hagyhasanak ki. Én azt mondom: azt kell abból kihagyni, a mire annak az ifjunak szüksége nincs. Egyiknek szüksége van erre, másnak szüksége van arra s legyen joga a szülőnek és legyen joga az ifjunak megválasztani azt hogy az általános műveltség szükségleteiből, mely tárgyakra taníttathassa a gyermekét, a mint arra szüksége van és lesz, avagy nincs és nem lesz. Majd ezen megválasztás által ezen tulterhelés enyhítve lenne, de meg lenne változtatva egy oly közoktatási rendszerrel a melynek körvonalait itt Helly Ignác t. barátom kifejtette, s a mely azon alapszik, hogy egységes középiskola legyen az alsóbb részeitben és szakokra oszló középiskola legyen a felsőbb részeitben; mert azzal nem segítenek a mi tanfőúrunknak a közoktatási kérdés megoldásán semmit sem, hogy a realiskolába is behozzák a latint, mert itt tökéletesen igaz van Heinének, a ki egyszer azt mondta, hogy a rómaiak meghódították a világot, mert volt hozzá idejük: nem kellett megtanulniok latinul. (Dortültség és tetszés a szélsőbaloldalon.)

A brassó-zernesti vasut.

Brassó, febr. 17.

Brassó megye közigazgatási bizottsága e hó 13-án tartott ülésének legjelentősebb tárgya a Brassó-Hétfalu, illetőleg a Brassó-zernesti vasut ügye volt. A beérkezett ajánlatok megvizsgálására és javaslatot végtet egy korábbi ülésből külön albizottság feladatát ki, mely ezuttal terjesztette be véleménye jelentését.

E tárgyra vonatkozólag a megyei hatóságok három rendbeli ajánlat terjesztett be.

Az egyik báró Hászár Kálmán és érdektársaié, mely azt kéri, hogy a megye vagy építsen saját költségén Brassótól Kökösiig 15-17 km. hosszúságban, vagy lépjen mint résztvevő az alakult társaságba s küldjön ki bizottságot a vegyes bizottságba, mely az egész művelet kidolgozása s a jóváhagyást kieszaközölje.

Az építési költség 22-24.000 forinttal vannak kiszámítva kilométerenként s mint hogy a kincstár részére kilométerenként 2-3.000 forint járulék várható, a megye járuléká kitenne törzsszárványokra 105.000-170.000 forintot.

A második ajánlat gróf Nemes Jánosé meghatalmazottja — Horovitz Sámuel által. E vonal vezetne Szentgyörgytől Kökösiig, Prázmáron, Tatrangon, Hosszufalun, De-

restyén, Noán keresztül Brassóba, innen Ó Brassón keresztül a Bertalan templomnál létesítendő pályaudvarig, — azután innen tovább Keresztényfalván-Rozsnyón át Zernestig s egy szárnyvonallal Völkányig.

E pálya azután kiépítették Szentgyörgytől K. Vásárhelyig, esetleg Ojtozig. Gróf Nemes azt kéri, hogy ezen vasutépítési összes költségeiből, a mennyiben az Brassó megyében fekszik s mely 48 km. után 24.000 forint, összesen 1.152.000 forint, 2/5 rész, t. i. körülbelül 460.800 forint az érdekeltek által szereztessek meg, — miből a vármegyére 150.000 forint esnék.

A harmadik ajánlat Ugron Gáboré, ki a vonalat Udvarhelytől, Gy.-Szt.-Miklóson, Cs.-Szeredán, Szt.-Györgyön keresztül Brassóba akarja vezetni s a pályának Brassó vármegyébe eső részét a megyétől 100.000 forintot kéri és a brassó-zernesti rész kiépítése tárgyában hajlandó szintén tárgyalásokba bocsátkozni.

Ezen ajánlatok tárgyalására kiküldött bizottság következő eredményre jutott.

I. A br. Hászár s társai által tervezett összeköttetés Szentgyörgynek a brassói pályaudvarral nincs e megyére semmi előnnyel, sőt ellenkezőleg hátránnyal van, mert a közvetlen forgalom és vásár Brassótól elterelhetik.

A megye tehát ez esetben egy semmi előnyt nem nyújtó vasúthoz járulna 105.000-170.000 forinttal, mely összeg után kevés kamatot várhatna.

II. Ugyanez áll Ugron Gábor ajánlatáról, nem is tekintve azt, hogy ez a rövid vonalról csak 100 ezer forint kéri, de azonkívül egy nagy vasúttársasággal való szövetkezést kéri. melytől kevés nyeresémet várható.

III. Gr. Nemes János fennebbi ajánlata kétségkívül a legnagyobb előnyöket nyújtja, mert ez a forgalmat az egész vármegyében közvetíti s közvetlen Brassóban összpontosítja.

A megyétől követelt 150.000 forint járulék mérsékelt és az utépítési alaptól minden akadály nélkül kiadható, mire néve a számítás már eszközöltetett is, — sőt az az utépítési alaptól jól fog jövedelmezni s 12-15 év múlva a közlegek járulékát a törvényhatóság utak fenntartásához 37% ra fogja leszállítani.

Ezek alapján a bizottság következő ajánlatot teszi:

1) Gr. Nemes János ajánlata, mint a Brassó megyére nézve legelőnyösebb fogadtassék el a törvényhozás által s neki ezen vasútvonal kiépítésének esetére a törzsszárványok átvétele 150.000 forint erejéig biztosítsák.

2) A közgyűlésből egy 8 tagú bizottság küldessék ki, mely engedelmességgel a közlekedési feltételeket megállapítsa, azoknak a közgyűlés jóváhagyását kieszaközölje s ennek megtörténte után a szerződéseket megkötse, a pénz beszerzéséről stb. gondot viseljen.

A bizottság elfogadta ezen indítványt s a közgyűlés elő terjesztani határozta.

Eddig tart tudósításunk. Hogy a beérkezett ajánlatok megvizsgálására kiküldött albizottság minő szempontok által vezettet magát a beadott tervezetek közül éppen a legkedvezőtlenebbet ajánlani elfogadásra, azt, — nem ismerve még részletes indokokat — nem is tudjuk meghatározni. Anyait azonban állíthatunk, hogy az Ugron Gábor-féle tervezet elejtése által Brassó megye közigazgatási bizottsága felettébb rossz szolgálatot tesz a megye közönségének, s a általános közgazdasági és közlekedési

érdekeknek is, midőn egy oly terv elfogadását ajánlja, a mely nemhogy az általánosabb érdekeket szolgálja, de még a speciális megyei érdekeknek sem válik hasznára. A Nemes-Horovitz-féle terv elfogadása esetén a megye kap drága pénzért egy jelentéktelen szárnyvonalat, a melynek egyáltalán még a helyi gazdasági érdekek szempontjából sem lehet jelentősége, míg az Ugron-féle tervezet elfogadása esetén Brassó megye területe is bevonatnak abba a nagy hálózatra, a mely még egyfelől elsőrendű közlekedési érdeket van hivatva szolgálni, másfelől az ország keleti részének közgazdasági és ipari fejlődése szempontjából is megbecsülhetlen előnyöket biztosít.

Brassó-megyének a saját helyi ipara, kereskedelme és gazdasági fejlődése szempontjából alaposan meg kell fontolnia a beadott tervezeteket s eltekintve a közgazd. bizottság javaslatától véglegesen azt a tervet fogadni el, a mely legtöbb garanciát nyújt egy általános közlekedési és gazdasági, mint a különleges helyi érdekek okoszerű felkarolása és előmozdítása tekintetében.

Ennyit tartottunk szükségesnek egyelőre megjegyezni a közg. bizottság javaslatára, addig is a mig e fontos kérdésre részletesebben is visszatérhetnénk.

Magyar főesperes választás.

Hétfalu, 1887. febr. 16.

A brassói magyar esperesség a múlt évben csak ideiglenesen alakult meg. Befogadtatva azonban a tiszai evang. püspökségbe, Czékus István püspök ur által felhivatott a tiszai egyházi törvények szerint leendő szervezkedésre s az újjaalakulásra, a mit a január 13-án tartott esperességi gyűlés ki is mondott, — elhatározván, hogy február 17-ig az egyes egyházak új-jászervezése és a főesperes választás törtenjék meg. Ez meg is lett, az összes egyházak szótollatták a régi képviselőtestületeket és új presbyteriumot s új tisztviselőket választottak.

Az új törvények szerint tartott első egyházközi közgyűléseken felolvasztott Török József főesperes körlevele, melyben hivatkozással hajlott korára, kijelenté, hogy a főesperesi tisztelet megválasztása esetén többé nem fogadhatja el. Fájdalommal értesültek az egyházak a derék főesperes ezen elhatározásáról, melynek valódi oka a szász testvérek azon brutális eljárása, melylyel Török Józsefet uton-utólen gyalázták, sőt hozzá ocsomány tartalmú német levelező-lapokat is intéztek nem állottak. A szászok üldözték őt addig, míg megúva az öreg ur a sok piszkolódást, állását elhagyni feltette magában.

Az egyházak ennek következtében új esperes után néztek és egy részüknek azon emberen akadt meg a tekintete, a ki a szászok impertinenciájának elviselésében is az egyházának függetlenítését végezték velök tőle év óta vívott harcban eddig is bámulatos kitartást tanúsított s a kit a múlt évben is csak azért mellőzték, mert az esperesi hivatalra még igen fiatalnak találták. Ez a brassói magyar evang. pap Móór Gyula. Van ugyan ellenjelöltje; — de eddig is reá szavaztak Bacsfalun, Török Csernátfalun, Tatrang, Pörkercen, Brassó vagyis 11 egyház közül 6, és így megválasztatása biztos.

r. l.

A kolozsvári keresk. és iparkamara közgyűlése.

A keresk. és iparkamara e hó 19-én tartott közgyűlése következő kiválóbb érdektű ügyekkel foglalkozott: A kolozsvári iparmuzeum számára már tekintélyes mintagyűjtemény állván rendelkezésre s egyjtemény felállítására a kereskedelmi akadémiára új épületben helyiség is levén kimutatta, az iparmuzeum szervezeti szabályzatának elkészítésére az elnökség mellé három tagú bizottság lőn kinevezve, azon utasítással, hogy az iparmuzeumot hozza szerves összeköttetésbe a központi iparrajziskolával.

A földmiv. ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a kamarát arra hívta fel, hogy az 1885-ki budapesti kiállításról kiadott hivatalos jelentéseket saját területe szempontjából tegye tanulmány tárgyává s a tanulmányról tegyen jelentést: az elnökség megbízottak a kamara tagjain kívül is szakértőket kéri fel e tanulmány megejtésére.

A Kolozsvárt lakó tojás-kereskedők, a kik e czikkból évről évre nagyobb mennyiséget exportálnak külföldre, kérdést tén az iránt, hogy van-e joga N. városának arra hogy pusztán a tojás kivitel megállításának szempontjából, a területen gyűjtött tojás minden darabjától fél kr. kiviteli vámost szedjen? — a kamara ugy nyilatkozott, hogy tudomása szerint azon város vásárvám tarifájában ily tétel nem szerepel s ennél fogva annál jogtalanabbn követeli e vámost, mert ilyennek szedésére a miniszteriumtól engedélyt nem nyerhetne.

A budapesti kereskedelmi muzeum iránt az érdeklődés felkeltésére a kamara készségegy nyújtván kezét, minden lehető módon, tehát a kült. és beltagok, valamint személyes értekezések összehívására utat oda fog hatni, hogy e közhatalu intézményt a közönség minél jobban megismerje és saját érdekében igénybe is vegyék.

Nagy örömmel vő a kamara tudomást arról, hogy a közlekedési min. a vasuti tarifa-bizottságba a kamara elnökét, Sigmond Dezsőt kinevezte. A kamarának több éven át ismételt óhajítása lett ez által megvalósítva, hogy t. i. a vasuti tarifa bizottságban a kamara kerület illetőleg a vidék is képviselve legyen. — Hasonlag örömdetes tudásul szolgált az is, hogy a közlekedési min. a vasuti szükségleteket kizárólag hazai készítményekkel kívánja fedezni s e czélból ellenőrző közegül bizottságot alakított, a melybe kamarai elnök Sigmond Dezsőt is kinevezte.

A belső-szolnokmegyei gazdasági egyelet felhívásának, hogy az október hóban Deesen rendezendő ipar-kiállítás számára propagandát csináljon, a kamara szives örömet nyújt segédkezett. — Az erdélyrészi iparfejlesztő egyeletnek a gyűlés köszöntet szavazott azért, hogy a dr. Békésy Károly által külföldi útjában gyűjtött művészeti becsü ipartermények gyűjteményét a kolozsvári iparmuzeumnak ajándékozta.

Az orsz. iparegylet felhívására, hogy a kamara is vegyen részt a jövő hóban Budapestben tartandó orsz. ipartestületi értekezletben, a gyűlés megbízta az iparsz. társ. elnökét, Benigni Samut, a ki mint a kolozsvári iparos egylet elnöke azon értekezleten egyik előadóként ugy is részt vesz, hogy a kamarát is képviselve, ezen kívül más kamarai tagok is vállalkozhatnak a kamara képviselésére. — Erzsébet-város vásárvám-tarifájának kívánt módosítása ellen a kamara nem tesz kifogást, a pánczölőse ki vásárvám tarifa jóváhagyását azonban csak lényeges módosításokkal ajánlja.

Alelnök Bogdán István indítványára a gyűlés megbízta az elnökséget a helybeli

postahivatalnál annak kieszaközlésére, hogy a belvárosban, főképp a főtéren levő úd a posta megérkezése után külön levélhálót állapítsanak meg azonnal leveleiket, a megrendeléseket még az nap elintézésre.

E. M. K. E.

— Bálok jövedelmei. —

A marostor-tordamegy és a marosvásárhelyi nőtársaság által f. hó 3-án M. városban, a „Transilvania” disztermében rendezett kulturál eredményéről ma beérkezett az E. M. K. E.-nek a részletes és pontos számadás. E szerint bál jegyekből felülkötéséből az összes bevétel volt 1.000 frt 20 kr. és 1 drb 20 frankos arany. — zél szemben az összes költség volt — szerény s követendő módos — 302. Ehez csatolva a női választmány megküldéséhez beletti jegyekből befolyt 16. az összes küldemény 1045 frt 20 kr. drb 20 frankos arany. — Ime, tisztelt ponti igazgatóválasztmány, egyik a megye asszonyaitól egy homokszem annyi épülethez, írja a Gernyeszegről keltével, — melyet gr. Teleki Géza és Gálffy Sándorné titkár és Bihari Sándor mint a marostordamgyei marosvásárhelyi női választmányi pénztárnok küldte. — A nemzeti hálaja és köszönet, úgy lelkes felkarolásáért. És köszönetnek kik áldozataikat az imponáló létrehozását elősegítették. Sokan janyugyanis felülkötéssel a bevételhez. F. hó 3-án: gr. Teleki Géza 100 frt, Báffy György 100 frt, Oberschall Al. bálelnök 50 frt, br. Bálmint József védnök 50 frt, baró Révai Gyula 50 frt, Lovkóczy herceg 50 frt, Földvári Al. rime 25 frt, Jakabházi Sámuel hadnag 50 frt, Vintze Istvánné Kolozsvár 5 frt, Lajos 3 frt, Csontos Olivér 3 frt, Klára Aradról 2 frt, Fekete Mária Arad 2 frt, Sándor Kálmán K. Váshely 2 frt, Bethlen Gábor 3 frt, dr. Engel Imr. frt, dr. Kozma Jenő 3 frt, Hajós Jánosról 5 frt, László Miklós 2 frt, Gálffy Sándor 1 frt, dr. Szentpéteri 3 frt, P. bány Antal 3 frt, Oberschall Adelf 8 dr. Aitai 2 frt, Merjalkai alezredes 8 Máthi Kovács tábornok, 10 frt, B. Nándor 3 frt, Csongvai Lajos ügyvéd 3 Schényi szászados 3 frt, dr. Csajzik főhad 3 frt, Mayr Arónné 5 frt, Bucher K. 1 frt, Bocskor Mihály 2 frt, Nagy L. reneczné, 3 frt, Fancsal J. Jób Adolfiné, Madocányi Clementine Práskés (Lipik) 10 frt, dr. Szászvári Gyula 4 frt, kel György a terem díjából visszaadott frt, br. Báffy Joltánné 5 frt, Grün 5 frt, Tolnay Reginald 5 frt, Ferencz M. P. Pagocáról 2 frt, Mihály Zeigman M. Madaras 2 frt, Bönches Gyula 2 Fabinyi Ferencz 1 frt, Wittich Kar. frt, Csiki Károly tkvtári igazgató 5 fr. Jósika Samuné 5 frt, Egy honvéd orvos 5 frt, gr. Bethlen Balint 10 frt, Klebsberg Zdenko 10 frt, Sigmond 10 frt, Sigmond Dezső 10 frt, Szilgyi dor egyetemi könyvtárnok 2 frt, dr. Lajos 2 frt, gr. Teleki Árvéd 20 frt arany, id. Bedőházi János 3 frt.

A fővárosi E. M. K. E. bálj jövedelme ma a központi irodához beérkezett. Molnár Antal orsz. képv. küldte az összesen 1305 frtöt tevő összeget. E közönsége ismeri már azon kiváló nemkik e fényes táncszívalom erkölcsi és gi sikeréhez fáradságot s áldozatot, kimélve hozzájárultak, hogy ne csak a nyűről tökével szaporítsák az E. M. K. E. vagyonát, de a bál sikere példát a az egész országot élőt!

A fényes anyagi eredményhez a deszőség tagjain kívül hozzájárultak:

— Igen, édesem; de ne beszélj arról, valszólam gyöngűden.

Gyenge borzongás futott végig — Meta, folytatá, azt gondoltam, előttem áll és mosolyog úgy a hogy kott, és hogy beszélni akart. Az ajkaitam megmozdult, és aztán nem emlékszemre, s nem tudom hogy mi történt.

— Csak képzelődés volt az egész sem, mondtam megalkárdítva hangomat, bágyadt szemre s összekulcsolt kis sző kezére néztem.

— Csalódol, az nem volt képzelőerőssít, amit a fejtér rázta; én látam oly világosan, a hogy most téged látni kedves arca nem volt szomorú, mosoly nézett reám.

Hangja szakadozott zokogásban el. Ismét lefeküdt, s hosszú fáradsággal arczát a fal felé fordította.

— Meta!

A Jack hangja volt, a könyv kiadott ki t'annam. Be mentem; a lá meg volt gyújtva, s arca nagyon meg volt és szigorú.

— Hogy van Lily? kérdé.

— Azt hiszem, hogy jobban, szolám.

Most alszik.

— Segény gyermek! Az álom neki tenni, monda Jack arczát a világágtól elfordítva; aztán azt téve meg. Ugy-e Meta senkinek sem fogod megadni amit ma reggel egy megfedező pillanatomban tőlem hallottál? A rákés sok minden elvette az eszemet, s bédot csináltam magamból. De főleg, tudja meg azt seha.

(Folyt. köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1887. február 21.

Jászár Marinak.

E. Kovács Gyula.

Mily boldog az, ki e szegény hazán
Fris lelke fényét árasztja el;
Mely a hazának adhat valamit:
Van-e a földön boldogabb kebel?!

S te oly sokat adhatasz; mert tégedet
Elhalmozott kegyével a nagy ég!
Mindent adott, hogy boldog légy ma és,
S hogy boldogíts, — jut arra is elég!

Művészeted mindenható tüze
Általvilágit sikon, bérozeken;
S világa mint éltető lángfolyam
Lobog keresztül szívek, — s lelkeken....

Ábrándjaid tündöklő csarnokán
Nap vagy, királynő; uralkodj, ragyogj! —
Ki, hajnalod keltén is láttalak:
Deled hevén, ma, oly boldog vagyok!!

Becsületből.

Angolból fordította: Amica.

(Folytatás. (40)
XXIII.

Hirtelen felkapta gyermekét az ölébe s
csendesén vissza ment vele az elhagyott
tűzhelyre az élesen maradt hajlékba, melyet
a szerető férj jelenléte soha sem fog többé
édes otthonná tenni.

Szomorúan és szerencsétlennek érezve
magamat, folytattam utamat; üszdönöm
a léleimet egyenesen a tenger partján fekvő
kis sarkterbe vezetve.

Lilyt a sir előtt találtam, a nyirkos
tödőn terdelt, arczát kezéi közé rejtette s
görcsösen zokogott; e meghajolt alakot a
reménytelen bánat és fájdalomtól lesújtva
látni engem is megtört; letérdeltem melléje,
s karjaimmal átölelve együtt sírtunk.

A siron egy most szakított fris fehér
rózsabimbó feküdt. Mocsoktalán fehérségben
és ártatlanságban egy szebb, tisztább, egy
magasabb földöntuli életről látszott beszélni.

— „Harry, Harry!” kiáltá a megtört
szívű leány. Édes szerelmem, hallasz-e
engemet? Harry, én hozzád ohajtók jönni!
— Meta, menj el innét, hagyj egyed-
lő vele!

S lefeküdt a vizes fűre, s kétségbeesett
fájdalmában arczát a sirra tette.

— „Szerelmem, Harry!” kiáltá szem-
vedélyesen sirva, számtalanszor megcsókolt-
gatva, azt a helyet hol aranyhajja kedvese
feküdt.

„Nem tudom itt hagyni!” zokogta. „Oh
Meta, az a gondolat hogy soha sem jövök
többé ide — megöl!”

Égő könnyekkel terhelt szemekkel néz-
tem a nagy tengerre, és aztán a testvérem-
re, aki a hideg földön feküdt, ajkaival ked-
vesének a sirját csókoltatva.

— Lily, Lily, ne sírj; édesem, végy
erőt magadon!

Egy fehér szenvedő arcz nézett fel
reám, ajkai mozogtak, de hang nem jött ki
rajtuk:

— Menjünk, mondtam, s fel akartam
emelni.

— Ne bánts, nem megyek, s itt van,
és én nem tudom őtet itt hagyni!

— Édes Lilym jöjj haza! rimán-
kodtam.

Lassan, nehézkesen felállott, megfordult
hogy kövessen, aztán vissza nézett, s eszmé-
let nélkül esett a sirra.

Letérdeltem, próbáltam felemelni, s hi-
deg fehér arczát a vállamra tettem.

— Lily, nézz fel, Lily, nyisd ki a
szemeidet! Én vagyok itt, Meta!

De a sötét szempillák mozdulatlanul
maradtak a fehér arcon, az ajkak össze-
 voltak kulcsolódva, s e pillanatban olyan
volt mintha megszűnt volna élni. Remélve
tettem ajkaimat ajkaira, s kezemet a szí-
 vére. Vajjon meghalt? Vajjon a halál né-
 mitott-e meg, s tette oly nehézű kar-
 jaimban? E magányos temetőben, a cse-
 nes halottak sirjaival körülfélem félelem fo-
 gott el.

— Lily, Lily! kiáltam kétségbeesve.
A körültem levő mély csend, a válla-
 mon nyugvó halottnak látszó arcz remé-
 lettel töltötték el szívemet. Drága élettelen
terhemet ismét letettem, fényes haja mint
egy gyász fátyol az új sir nedves földjére
borult. Halottnak látszott, irlalmas ég,
vajjon csakugyan meghalt? Reszkető tér-
 dekkel, de azért mintha szárnyaim lettek
 volna futottam ki a temetőből segítséget
 keresni.

XXIV.

Amit a temetőből kijöttem, a hol
testvéremet látszólag halva hagytam a
szikla tetőn szaladva, szinte Jackba
közttem.

— Mi történt? kérdé a karjával re-
 tartóztatva. Hol van Lily?

— Jöjj, legyetem, jöjj hamr! Lily el-
 ajult a temetőben!

Nem volt szükség másodszor is siet-
 tetni, mert rögtön jött velem. Ugy találtuk
 ahogy hagytam, a bánat sújtotta fehér arcz
 az ég felé volt fordulva.

— Irgalmas Isten! kiáltá Jack; s nap-
 barnította arca majdnem olyan halál szin-
 telt, a milyen az előttünk fekvő kedve-
 sünké volt. „Haza kell vinnünk,” monda

rekedtes hangon, amit a könnyű alakot
erős karjaiba felemelt. „Meta, ó olyan mint
ha meg volna halva.

Amit megfordultunk, hogy menjünk
az öntudatlan arczra hajtotta arczát.

— Lily, szeretlek, uttagó szenvedé-
 lyesen, és te azt soha sem fogod meg tudni!
Aztán a mély felindulás kifejezésével
szelid arczán, felém fordult s azt monda:

— Igen Meta, most már megmondhat-
 om neked, hogy az az egyedül nő, kit
életemben szerelmemmel szerettem, most a
karjaim között van, és én az első napról
kezdve tudtam, hogy sohasem fog szerelmet
érezni irántam.

— Szegény Jack! mondtam könnyes
szemekkel.

— Egyszer, csak egyszer, uttagó, s
forró ajkait azokra a halvány hideg ajkak-
ra tette, melyek sohasem mosolyogtak ő
érte. „Gyermekek szerelmem, édes kis Lilym!
sohajta.”

Gyöngéden hozta a drága terhet; és
én tudtam, hogy a Jack szíve mennyire
fájt, tudva hogy a Lily szerelmét soha
sem nyerheti meg.

Szegény Jack! Belső életében most
pillantottam be először. Lily soha sem tudta
meg, hogy Jack mily hűségesen és igazán
szerette, hogy a hosszú órákon keresztül
az ő arca lebegett előtte, az a kedves
megnyerő arcz, mely oly szomorú változá-
son ment keresztül.

Ezen a napon nem indultunk el East
Cliffől; Lily később nyerte vissza az esze-
méletét és akkor olyan gyenge volt, hogy
az utazásról szó sem lehetett, sürgönyöz-
tünk János bácsinak, hogy csak a következő
napra várjon.

Midőn a szelid alkony borult a tájra
Lily magához hívott; a sötét szemekből bá-
gyadt fény ragyogott.

— Meta elájultam? kérdé.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
BARTHA MIKLÓS.

H I R D E T É S E K.

Jó minőségű tűzifa
eladó.Hosszu öle házhoz szállítva
12 forintért.

Megrendelhető: Binder Györgynél Gyaluban.

112. (2-3)

Végkiárúsítás!

Üzlet felhagyása céljából leszállított határozott árak mellett.

A 35 év óta fennálló üzletem elég biztosítékot fog nyújtani arra, hogy a végkiárúsítás nem szédelés, hanem komoly elhatározás.

Minélfogva e rövid időre szabott kedvező alkalmat, a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom.

113. (1-3)

Bogdán István.

Üzlethelyiség: Br. Wesselényi-ház.

Üzlet átvétel!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint a bel-hid utca 7-ik számú házban levő

női- és férfi divat-áru üzletet

megvásároltam és azt a legújabb berendezéssel és átalakítva, cégem alatt tovább folytatni szándékom.

Legújabbban érkeztek és feltűnő olcsó áron kaphatók: Ruhaszövetek, fekete ternők és alépinek, díszek, bársonyok, kész fehérműk, Chiffonok, bélésműk, paplanok, miederek, cipők, piperetárgyak, nagymennyiségű rövid aruk, farsangi idényre belépők, virágok, atlaszok, fécherek, ruha-creppek minden színben stb. Urak részére: fehér- és színes ingek, gallér és kszelők, nyakendők stb.

Saját női ruha varró-teremmel rendelkezve, ruhák készítését vagy átalakítását a legújabb divat szerint felelősség mellett elvállalom, vidékről egy derék beküldése és az aly hossza (elől mérve) mértékű elegendő.

Kész ruhák is mindig kaphatók raktáron.

Becsés párfogását mély tisztelettel kérem

Orelli Hugó.

Üzlethelyiség: bel-hid utca 7. szám. — Varró-terem: főtér 91. (4-x) 19. szám emelet.

Végkiárulás!

Hatósági engedély folytán, üzletszámolás (liquidatio) és helyiségváltoztatás céljából, bezárólag és visszavonhatatlanul, még csak

1887. évi márczius hó 10-éig terjedőleg. Főtéren, gróf Teleky-háznál

mindkét üzletben raktáron levő összes

szőnyeg- és kézmű-árukészlet-mből,

tetemesen leszállított, határozott áron, készpénz fizetés mellett

VÉGKIÁRULÁST rendezek,

melyre a t. közönség becses figyelmét különösen felhívni bátorodom, miután ez nagyon kedvező, előnyös alkalom, szükségletét

még az eddigénél is olcsóbb áron beszerezhetni, miről becses látogatása által meggyőződést szerezni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

101. (4-10) Gámentzy János.

Végkiárulás!

FELHIVÁS.

Takarékosság a jelszó!

Közvagyonosodás csak úgy mozdítható elő, ha mód és alkalom nyújtatik mindenkinek arra, hogy keresményének szükségleteiből fennmaradó részét, biztos helyre kamatozás végett elhelyezheti.

Betétek hetenként 20 krtó 1 forintig.

A „Kolozsvári Önszegélyező-egylet” mint szövetkezet, mely megalakulásakor e célú tartotta szem előtt, három évi fennállása óta örömmel tapasztalja, hogy tagjain kisebb-szerű kölcsönök által jótékonyan segítette és jelenleg a tagok száma 1986-ra növekedett fel.

Forgalom volt 1886-ik évben:

Bevétel 206131 frt 89 kr.
Kiadott kölcsönök 176899 „ 38 „

Forgalom összesen 383031 frt 27 kr.

azaz: háromszáz nyolcvanhárom ezer és harminczegy forint huszonhét krajczár.

Ezen jótékony humánus intézet társadalmilag szükséges és életképes. Felhívunk mindenkit, hogy egyetünk sorába lépjen be. A pénztárhelyiség bel-szénuteza 3. sz. (a Nemzeti szálloda mellett), mely nyitva áll köznaponként d. e. 8-12 óráig, Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-12 óráig, hol bővebb felvilágosítást ad a részletekről.

Kolozsavart, 1887. február hó 4-én.

80. (7-8)

Az igazgatóság.

HOFER M. JÓZSEF

női divat- és pipere raktára Kolozsavartt, főtér Szathmáry-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a

FARSANGI IDÉNYRE

üzletemet mindennemű

BEL- ÉS KÜLFÖLDI VÁLOGATOTT DIVATOS

árakkal elláttam, s a legnagyobb választékban kaphatók:

Atlasz, surah, satin, merveilen és Ramasche selyem ruhakelmék minden színben.

Legújabb csipke szövetek, ahoz való széles volánok, ugyszintén keskenyebb csipkék, melyek közül különösen kiemelendők valódi Lyoni selyem, himzett gázgyöngyös és gyöngyözötttüll- és gázé csipkém.

Többféle gyöngy ruhadíszek, világos szín, u. m. fehér, krém, kék és rózsaszín toprémek és selyem Plüchek.

A legújabb színekben Gáz, Creppe, Illusion és Tarlaton kelmék, Battis, Moll és Creppelisek.

Belépők, cipők, fächerek, virágok izlésteljesen összeállított garnitúrák és egyes buquetek, toll, főékek, coafurek és főmassenek.

Glassé és selyem késztyük minden színben.

Legújabb ruha dísz és nyakékitőszalagok.

Gyöngy gallérok, rüssök, hajdíszítőtűk, valódi parfümök és számtalan egyéb kellékek.

A legújabb hosszú miederekből gyári raktár.

MINDENMŰ

Tarlatán és selyem báli ruháknak a legújabb divat igényeinek megfelelő előállítását elvállalom.

A n. érd. közönség b. pártfogását kéri teljes tisztelettel:

HOFER M. JÓZSEF.

Vidéki megrendeléseknél a ruha előhosszának mértékét és egy minta derék beküldését kérem. 87. (16-x)

Hölgyeknek fontos!

FARSANGI IDÉNYRE

báli ruhák megrendelhetők 20 forinttól felfelé

a legjutányosabb árban

BETEGH PÉTER

női pipere kereskedésében Kolozsavartt, főtér (Takarék-pénztári épület.)

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek szíves tudomására juttatni, hogy a jelen farsangi idényre a legújabb báli toltetekhez tartozó bel- és külföldi virágok (darab és garnitúrokban), Gásirok, Grendin, Creppe, Illusion, Tullanglais, Tarlatán, Moul és Creppelise szövetek, fehér, fekete és színes Atlasz, Surah és Mervel kelmék, báli belépők, tollak (minden színben), legyezők, keztyűk, miederek, szalagok, csipkék (minden szín és szélességben), fehér, fekete atlasz és brüner topánok, gyöngydiszek, fejékek, Rüscheek, kerek és uszályos szoknyák, valamint e szakmába vágó még számtalan elő nem sorolt különlegességek.

Ruháknak elkészítését a legutolsó divat szerint egy ruhaderék és elő-hossza beküldése után felelősség mellett elvállalom.

Midőn ez alkalommal a n. é. közönség becses pártfogását kérem, nem mulaszthatom el említés nélkül, hogy előnyös bevásárlásom folytán az elősorolt cikkekét feltűnő olcsó árban szolgálhatom.

Miederekből és muffokból gyári raktár.

Szinházi- és sirkoszoruk legnagyobb raktára.

Batis- és len himzésekben gyári raktár.

27. (18-x)

Tisztelettel BETEGH PÉTER.

A kolozsvári első husfogyasztási szövetkezet

1887. január hó 19 én megalakult és az alapszabályok elfogadtattak.

A tőkegyűjtés részjegyek kibocsátása után határozott el. A részjegyek darabonként

10 forintjával bocsáttatnak ki.

Az aláírások eszközöltetnek köznaponként délelőtt 9-12 óráig a Kolozsvári Leszámitoló bank helyiségében (Bel-szénuteza 3-ik sz., a Nemzeti szálloda mellett), hol bővebb felvilágosítást ad

Kolozsavartt, 1887. január 20-án.

61. (12-15)

Az igazgatóság.

JURYTAG
BUDAPESTEN
1885.

MATUTSEK JÓZSEF

Kolozsavartt, főtér 17. sz.

21 EV ÓTA FENÁLLÓ CZIPESZ
ÜZLETE.

Ajánlja minden idényre dusan ellátott

férfi-, női- és gyermek lábbeli

nagy raktárát.

477 (21-x)

Megrendelések

a legújabb

divat szerint

jó tartós.

anyagból.

Vidéki megrendelések beküldött mérték esetleg vi-

selt lábbeli minta után teljesítettnek.

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és

pontosan

teljesítettnek

ban lehető

gyorsan és